

УДК 338.48

Л. В. Дробиш

ПРОБЛЕМИ КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДПРИЄМСТВ ТУРИЗМУ

У статті досліджені проблеми забезпечення фахівцями підприємств туризму та запропоновані шляхи їх вирішення.

Ключові слова: кадрове забезпечення, підприємства туризму, туристична діяльність.

Постановка проблеми. Стрімкий розвиток туристичної галузі висунув безліч проблем у діяльності підприємств туристичної діяльності. Особливо гострою залишається проблема забезпечення цих підприємств висококваліфікованими фахівцями з надання різного характеру туристичних послуг. Тому питання підготовки та забезпечення високопрофесійними фахівцями підприємств туризму є одним із першочергових завдань у їх діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливості професійної підготовки майбутніх фахівців для сфери туризму охарактеризовано в працях Є.О. Алілуйко, І.В.Зоріна, В.О. Квартальнова. Не дивлячись на це, ряд аспектів щодо проблем підготовки фахівців для сфери туризму та забезпечення ними підприємств є недостатньо дослідженим. Саме це й визначило тему дослідження, її актуальність та практичне значення.

Постановка цілей. Метою дослідження є кадрове забезпечення підприємств туризму, виявлення проблем професійної підготовки фахівців для сфери туризму та пошук шляхів їх вирішення.

Виклад основного матеріалу. Зростання туристичних потоків в Україні (рис.) упродовж останнього десятиріччя зумовило ряд не вирішених проблем.

Рис. Динаміка туристичних потоків України у 2000-2009 рр. [1]

Так, дослідження стану та тенденцій розвитку туризму в Україні показало, що на сьогоднішній день вузьким місцем у діяльності підприємств цієї галузі залишається недостатня кількість та низька якість їх кадрового складу. Тоді як важливим аспектом

конкурентоспроможності на ринку виступає уміння передбачити вимоги споживача, запропонувати йому об'єкт з такими характеристиками, про які він ще не замислювався. Отже, туристичному ринку, який вирізняється особливо гострою конкуренцією, потрібна високопродуктивна і гнучка робоча сила, здатна адаптуватися до умов, що швидко змінюються, а зростання значущості туризму і туристичної сфери послуг актуалізує проблему якості робочої сили та ролі професійної її підготовки.

Як свідчать результати дослідження, забезпечення якісних туристичних послуг прямо пов'язано з професіоналізмом фахівців, які надають ці послуги, знанням туристичних ресурсів і їх якістю. Тому одним з ключових питань нині є кадрове забезпечення та професійна підготовка фахівців, розробка реалістичних вимог до кваліфікації та акредитації фахівців, контролювання якості надаваних туристських послуг на фоні приведення у відповідність законодавчих та підзаконних актів в галузі туризму.

Не дивлячись на те, що в Україні вже створені базові нормативно-правові засади забезпечення туристичної діяльності, розвиток цієї галузі в Україні і регіонах відбувається дуже повільно. Результати дослідження показали, що рівень розвитку об'єктів туристичної інфраструктури, асортимент та якість туристичних послуг, на жаль, не відповідають світовим стандартам. Тому для вирішення цих проблем необхідно впроваджувати інноваційні підходи в управлінні туристичним бізнесом.

Однією з проблем, що стримує інноваційні процеси в туризмі є недостатній рівень підготовки кадрів для туристичної галузі, нерозуміння ними необхідності інноваційного розвитку. Нині відсутні фахівці, здатні на високому професійному рівні створювати туристичний продукт, що базується на регіональних ресурсах і може бути просунутий на зовнішній і внутрішній туристський ринок.

З огляду цього для впровадження інноваційного розвитку в туристичній галузі, необхідно підвищувати інноваційний потенціал кадрів, формувати в них інноваційний тип мислення. Ці процеси, на нашу думку, мають бути тісно пов'язані з удосконаленням освітніх стандартів з підготовки фахівців для туристичної діяльності. Мова має йти про неперервну професійну туристську освіту, в якій вивчаються регіональні туристські маршрути. Структурно неперервна туристська освіта може бути представлена професійними школами, коледжами, інститутами, університетами, менеджерськими курсами при університетах. У зв'язку з цим необхідно вносити зміни і доповнення у державні освітні стандарти, створювати нові спеціальності і спеціалізації з урахуванням регіональних туристських ресурсів. Вищі навчальні заклади, які готують фахівців з туризму, у навчальні плани мають включати такі цикли дисциплін: загальнонаукові (зокрема, макроекономіка, мікроекономіка, фінанси, міжнародна економіка, методика дослідної роботи, інформатика), соціально-гуманітарні (право, етика і естетика, іноземні мови (2-3), культура й образотворче мистецтво), бізнес-адміністрування (керівництво туристичним підприємством, менеджмент результатів діяльності, планування, тощо), спеціальні (технологія туристичної діяльності тощо) та туристологічні (маркетинг в індустрії туризму, прикладна інформатика для сфери туризму, предмети за вибором). Характерною особливістю діяльності навчальних закладів та навчальних планів повинна бути їх гнучкість, багатоваріантність програм навчання в системі туристської освіти, у тому числі:

- безпосередньо в підприємствах туризму;
- у курсовій мережі, за програмами коледжів і університетів;
- стаціонарно і без відриву від роботи за програмою дистанційного навчання.

На нашу думку, забезпечення доступності професійної освіти упродовж усього життя людини стане єдиним способом озброїти її знаннями, уміннями і навичками, які враховуватимуть швидкі зміни технологій у туристичній діяльності.

Проте в Україні процес навчання кваліфікованих фахівців для сфери туризму знаходиться не на належному рівні. Тому первинною підготовкою кадрів для туристичної діяльності на даному етапі розвитку туризму повинні займатися лише ВНЗ, які готують спеціалістів культурно-просвітницької діяльності вищої кваліфікації, а також ВНЗ, які мають спеціалізовані кафедри туризму. Лише у цих навчальних закладах майбутній фахівець зможе здобути високоякісні знання та оволодіти сучасними технологіями ведення господарської діяльності підприємствами з надання туристичних послуг. Відповідно забезпечення якості туристських послуг буде прямо залежати від професійності фахівців, які надають ці послуги, знання туристичних ресурсів і їх якості. Однак, як свідчить практика, нині недостатньо уваги приділяється післядипломній освіті фахівців, перепідготовці та підвищенню їх кваліфікації, а також стажуванню на підприємствах-лідерах туристичної діяльності в Україні та за її межами педагогічних працівників вищих навчальних закладів.

Разом з тим зростання ролі туристичної сфери послуг в економічному зростанні України висуває нові вимоги не лише до підготовки кадрів для підприємств туризму, але й професіоналізму викладацького складу.

Висновки. Тому вирішення проблем кадрового забезпечення підприємств туристичної галузі в Україні вбачаємо у:

приведенні освітніх стандартів підготовки фахівців для туристичної діяльності до реалій сьогодення та врахуванні регіональних особливостей туристичних ресурсів;

підвищенні якості надаваних освітніх послуг у навчальних закладах різних рівнів акредитації шляхом удосконалення освітніх стандартів з підготовки фахівців для сфери туризму;

налагодженні тісних партнерських зв'язків з туристичними підприємствами з питань практичної підготовки майбутніх фахівців;

запровадженні практики стажування педагогічних кадрів на вітчизняних та зарубіжних підприємствах туризму з метою підвищення якості навчального процесу.

На нашу думку, здійснення у повній мірі вищезазначених заходів не тільки допоможе розвитку туристичної галузі в Україні та її регіонах, але й сприятиме зміцненню економіки всієї країни.

Перспективи подальших досліджень. Не дивлячись на певні позитивні зрушення у кадровому забезпеченні підприємств туризму актуальним на сьогоднішній день залишаються питання укомплектування їх висококваліфікованими фахівцями, що сприятиме підвищенню ефективності діяльності туристичної галузі в цілому. Саме тому проблеми підготовки фахівців для туристичної діяльності з урахуванням регіональних особливостей туристичних ресурсів потребують негайного вирішення, що зумовлює необхідність подальших досліджень означених проблем.

Список використаної літератури

1. Статистичний щорічник України за 2009 рік : Державний комітет статистики України. – К. : ТОВ “Видавництво Консультант”, 2010. – С.498.

L. Drobysh

PROBLEMS OF PERSONNEL MAINTENANCE OF THE ENTERPRISES OF TOURISM

In clause the problems of maintenance by the experts of the enterprises of tourism are investigated and the ways of their decision are offered.

Key words: personnel maintenance, enterprise of tourism, tourist activity.